

سخن سردبیر مهمان

خوشحالم که بعد از ۲۰ سال که از تأسیس رشته کارشناسی ارشد آموزش ریاضی می‌گذرد و بعد از سال‌ها که برنامه دوره دکتری آن هم به تصویب رسیده است، بالاخره در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹، برای دکتری آموزش ریاضی - اگرچه با ظرفیت کل کمتر از ۱۰ نفر در دو نوبت روزانه و شبانه در دانشگاه‌های دولتی - به طور مستقل دانشجو گرفته می‌شود.^۱ قرین شدن این اتفاق را با ورود به سده پانزدهم شمسی، به فال نیک می‌گیرم و این شماره متمرکز بر آموزش ریاضی را تقدیم این شروع می‌کنم.

مراحل تولید این شماره، با شیوع کرونا در ایران و همه‌گیری آن در جهان همراه بود؛ واقعه‌ای که نظیر آن، ممکن است هر صدسال یک‌بار برای جامعه بشری رُخ دهد و ما نیز در میانه آن، قرار گرفتیم. کرونا بر تمام مناسبات انسانی از جمله آموزشی، تأثیر گذاشته و جهان را با چالش‌های جدی و نوبنی مواجه کرده است که تلاش برای حل آنها، دنیا را با شتاب اعجاب‌آوری، به سمت افق‌های نو هدایت می‌کند تا از دل این شرایط سخت، عالمی نو پدید آید. یکی از درس‌های حیاتی دوران کرونا برای آموزش‌های رسمی و غیررسمی این است که نشان داد انسان برای تغییر رفتار اجتماعی و فردی خود، بیش از آن که نسبت به «باید»ها و «نباید»ها حساس باشد، متأثر از «باورها» و «نیازها»ی خویش است. مثلاً وقتی مردم احساس نیاز به تکنولوژی کردند، بدون تحمیل هزینه‌ای بر نظام آموزشی، با سرعتی بیش از انتظار آن را آموختند و در حال حاضر، زندگی همه به نوعی با آن عجین شده است و جامعه خود را با این نیاز برآمده از دل موقعیت کرونایی، تطبیق داده است. در این بین، انسانی که شیفته یادگیری و تغییر است، در حوزه‌های بسیاری ارتقا یافته و محرک قوی اینها، بیشتر اشتیاق موقعیت-محور، مبتنی بر زمینه، برآمده از درون واقعیت‌ها و نیازها و میل انسان به کمال و بالندگی بوده است. برای آموزش پساکرونایی، لازم است به این تغییرات مهم که در حد تغییر پارادایم است

---

۱. تا کنون، به‌عنوان دانشجوی ریاضی - بعضی دانشگاه‌ها در گروه ریاضی محض بعضی دیگر در گروه ریاضی کاربردی - دانشجوی دکتری با «گرایش آموزش ریاضی» پذیرش کرده‌اند.

و انسان را به فضای فکری و معنوی و فلسفی جدیدی وارد کرده است، توجه عمیق شود که امیدوارم شماره‌ای از فصلنامه نیز به آموزش پساکروناپی اختصاص یابد.

اما در خصوص این شماره، چند نکته برجسته قابل بیان است که به آنها، اشاره می‌کنم:

- تولید شماره‌های حول یک موضوع، سنتی ارزنده در تاریخ فصلنامه مطالعات برنامه درسی است؛ بدین ترتیب که در یک بازه زمانی، گاهی تعداد مقاله‌های دریافت‌شده توسط فصلنامه در یک حوزه خاص، به طور چشمگیری بیش از حوزه‌های دیگر است و نشان می‌دهد آن حوزه، به دلایل مختلف مورد توجه است و نیازمند یافته‌های پژوهشی برای رویارویی با چالش‌های آن است. در مورد شماره متمرکز بر آموزش ریاضی نیز همین اتفاق افتاد که حاصلش، مجموعه‌ای است که تقدیم می‌شود.

- تنوع روش تحقیق در مقاله‌ها، بار دیگر به پژوهشگران این رشته یادآور می‌شود که چیزی به عنوان «بهترین» روش وجود ندارد. انتخاب روش، بستگی به تناسب آن با موضوع مورد پژوهش دارد و به کمک تسلط و زیرکی پژوهشگر، انتخاب به‌جا و به‌موقع انجام می‌شود و از این منظر، تنوع روش‌های تحقیق استفاده شده در این مقاله‌ها، قابل توجه است. این نکته به پژوهشگران جوان می‌آموزد که در یک پژوهش اصیل، آنچه که بیش از هرچیز اهمیت دارد، داشتن دغدغه و مسئله واقعی و تناسب روش با تلاش برای حل آن یا شناسایی ابعاد آن و اطمینان از «دقت» و «اعتبار» یافته‌های آن است.

- مقاله‌های این شماره، هر یک به نوعی به موضوع‌های کاربردی و بنیادین و مورد نیاز آموزش ریاضی در ایران پرداخته است؛ آموزش ریاضی با استفاده از روش تدریس معکوس، برداشت معلمان ابتدایی و متوسطه از فناوری‌های دیجیتال، ضرورت توجه به ارزشیابی‌های جایگزین، چرایی و چگونگی ایجاد تغییر در برنامه درسی ریاضی مدرسه‌ای، آموزش معلمان ریاضی از طریق پیوند بین ریاضی مدرسه‌ای و ریاضی دانشگاهی، بررسی نقادانه مطالعات انجام‌شده در یک حوزه به روشی نظام‌مند و ارائه روشی برای آموزش جبر مدرسه‌ای که قابل استفاده در فضای آموزش مجازی است.

- اخیراً برای ارتقای رتبه مجله‌های علمی، توصیه شده که تمام منابع در متن مقاله فارسی، به زبان انگلیسی نوشته شود. با کسب اجازه از سردبیر محترم و ارائه دلایل به هیئت تحریریه فصلنامه، و به ضرورت پاسداشت زبان فارسی، موافقت شد که از این کار اجتناب شود و در عوض، پرونده‌ای به زبان انگلیسی برای هر یک از مقاله‌ها و توسط نویسندگان آنها تولید شود که در آنها، تمام منابع فارسی، به زبان انگلیسی ترجمه شوند و یک چکیده گسترده انگلیسی حدود ۵۰۰ کلمه‌ای نیز برای هر مقاله نوشته شود. این کار در نوع خود، بدیع است و امیدوارم که مورد توجه سایر مجلات علمی فارسی‌زبان در ایران، واقع شود.

برای پرهیز از طولانی شدن کلام، به همین چند مورد بسنده می‌کنم و از سردبیر محترم فصلنامه آقای دکتر نعمت‌الله موسی‌پور، مدیر محترم داخلی فصلنامه سرکار خانم دکتر رضوان صفیان، اعضای محترم هیئت تحریریه و داوران گرامی، تشکر ویژه دارم. همچنین به‌عنوان سردبیر این شماره متمرکز بر آموزش ریاضی که مسئولیت سرویراستاری را عهده‌دار بود، از نویسندگان محترم، که وسواس‌های علمی - روشی - نگارشی مرا را تحمل کردند، سپاس گزارم.

زهرا گویا

سردبیر مهمان شماره ۵۷ فصلنامه مطالعات برنامه درسی

(متمرکز بر مقالات آموزش ریاضی)

